

22140137

MODERN GREEK A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
GREC MODERNE A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
GRIEGO MODERNO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Friday 9 May 2014 (morning)

Vendredi 9 mai 2014 (matin)

Viernes 9 de mayo de 2014 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Αναλύστε κριτικά ένα από τα δύο παρακάτω κείμενα.

1.

Στροφές Στροφάλων (ἀπόσπασμα)

Στόν Λεωνίδα Α. Ἐμπειρῖκο

- Ἦ ὑπερωκεάνειον τραγουδᾷς καί πλέχεις
 Ἄσπρο στό σῶμα σου καί κίτρινο στίς τσιμιτιέρες¹
 Διότι βαρέθηκες τά βρωμερά νερά τῶν ἀγκυροβολίων
 Ἐσύ πού ἀγάπησες τίς μακρινές σποράδες
 5 Ἐσύ πού σήκωσες τά πιό ψηλά μπαϊράκια
 Ἐσύ πού πλέχεις ξέθαρρα στίς πιό ἐπικίνδυνες σπηλιάδες²
 Χαῖρε πού ἀφέθηκες νά γοητευθῆς ἀπ' τίς σειρήνες
 Χαῖρε πού δέν φοβήθηκες ποτέ τίς συμπληγάδες.
- Ἦ ὑπερωκεάνειον τραγουδᾷς καί πλέχεις
 10 Στό σέλας³ τῆς θαλάσσης μέ τούς γλάρους
 Κ' εἶμαι σέ μιά καμπίνα σου ὅπως ἐσύ μέσ' στήν καρδιά μου.
- Ἦ ὑπερωκεάνειον τραγουδᾷς καί πλέχεις
 Οἱ αἴρες μᾶς ἐγνώρισαν καί λύνουν τά μαλλιά τους
 Προστρέχουν κι' αὐτές καί πλαταγίζουν οἱ πτυχές τους
 15 Λευκές οἱ μέν και πορφυρές οἱ δέ
 Πτυχές κτυποκαρδιῶν πτυχές χαρᾶς
 Τῶν μελλονύμφων καί τῶν παντρεμένων.
- Ἦ ὑπερωκεάνειον τραγουδᾷς καί πλέχεις
 Φωνές ἐδῶ καί φάλαινες στό πέρασμά σου πάρα κάτω
 20 Ἀπό τά ὕφαλά⁴ σου ἀντλοῦνε τά παιδιά τήν μακαριότητα
 Ἀπό τό πρόσωπό σου τήν ὁμοιότητα μέ σένα
 Καί μοιάζεις μέ αὐτούς πού ἐσύ κ' ἐγώ γνωρίζουμε
 Ἀφοῦ γνωρίζουμε τί θά πῆ φάλαινα
 Καί πῶς ἰχνηλατοῦν οἱ ἀλιεῖς τά ψάρια.
- Ἦ ὑπερωκεάνειον τραγουδᾷς καί πλέχεις
 Φυγομαχοῦν ὅσοι κρυφά σέ μυκτηρίζουν⁵
 Ὅσοι πουλοῦν τά δίχτυα σου καί τρῶνε λίπος
 Ἐνῶ διασχίζεις τίς θαλάσσιες πραιρίες⁶
 Καί φθάνεις στά λιμάνια μέ τά πούπουλα
 30 Καί τά κοσμήματα τῆς ὁμορφῆς γοργόνας
 Ποῦχει στό στήθος της ἀκόμη τά φιλιὰ σου.

- Ἦ ὑπερωκεάνειον τραγουδᾷς καὶ πλέχεις
 Εἶναι ὁ καπνός σου πλόκαμος τῆς εἰμαρμένης
 Πού ξετυλίγεται μέσ' στήν αἰθρία κι' ἀνεβαίνει
 35 Σάν μαύρη κόμη ἠδυπαθοῦς παρθένας οὐρανίας
 Σάν λυρική κραυγή τοῦ μουεζίνη
 Ὅταν ἀστράφτει ἡ πλώρη σου στό κῦμα
 Ὅπως ὁ λόγος τοῦ Ἀλλάχ στά χεῖλη τοῦ Προφήτη
 Κι' ὅπως στό χέρι του ἡ στιλπνή κι' ἀλάνθαστή του σπάθα.
- 40 Ἦ ὑπερωκεάνειον τραγουδᾷς καὶ πλέχεις
 Θαρρῶ πῶς τά ταξείδια μας συμπίπτουν
 Νομίζω πῶς σοῦ μοιάζω καί μοῦ μοιάζεις
 Οἱ κύκλοι μας ἀνήκουνε στήν οἰκουμένη
 Πρόγονοι ἐμεῖς τῶν γενεῶν πού ἐκκολλάπτονται ἀκόμη
 45 Πλέχουμε προχωροῦμε δίχως τύψεις
 Κλωστήρια κ' ἐργοστάσια ἐμεῖς
 Πεδιάδες καί πελάγη κ' ἐντευκτήρια
 Ὅπου συνέρχονται μέ τίς νεάνιδες τά παλληκάρια
 Κ' ἔπειτα γράφουνε στόν οὐρανό τίς λέξεις
 50 Ἄρμαλα Πόρανα καί Βέλμα⁷.

Ἀνδρέας Ἐμπειρικός, *Ἐνδοχώρα* (1980)

¹ τσιμινιέρες: φουγάρα
² σπηλιάδες: δυνατοί κι επικίδυνοι άνεμοι
³ σέλας: λάμψη
⁴ ὕφαλα: μέρη του πλοίου που είναι κάτω από το νερό
⁵ μυκτηρίζουν: χλευάζουν, περιγελούν
⁶ πραιρίες (γαλλ.): λιβάδια
⁷ Ἄρμαλα Πόρανα καί Βέλμα: ονόματα επισημημένα από τον ποιητή

2.

Τι να πει, δεν θεωρεί πως είναι αρτηριοσκληρωτική, αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι την ενοχλούν πολλά πράγματα στα παιδιά της, όχι μόνο η γλώσσα τους – η αφασία τους για παράδειγμα, η αδιαφορία τους για το μέλλον, το δικό τους μέλλον, και πρέπει συνεχώς να είναι εκείνη από πίσω να σπρώχνει και να φωνάζει, κι ο Φαίδων, δε λέει, αλλά κυρίως εκείνη, ν' αγωνιά για τους βαθμούς τους και για το επίπεδο της γνώσης που παίρνουν, και για τις παρέες τους. Για όλα. Δεν ξέρει αν αυτό ισχύει με όλους τους γονείς, με όλες τις μανάδες, αλλά θα τα 'θελε διαφορετικά τα παιδιά της, πιο πολύ σαν κι αυτήν – πάντα συγκρίνει τον τρόπο που σκεφτόταν εκείνη στην ηλικία τους με το πώς σκέφτονται αυτά τώρα. Το ξέρει, άλλες εποχές, άλλες αξίες είχαν τα παιδιά τότε, ο κόσμος γενικότερα. Αλλά διαρκώς προσπαθεί να αναγνωρίσει πράγματα δικά της πάνω τους, λες και μ' αυτό τον τρόπο θα πιστοποιήσει τη συγγένεια. Κι όχι ότι δεν αναγνωρίζει, αλλά στο σύνολο τα παιδιά της είναι διαφορετικά – κακά τα ψέμματα, βλέπουμε τα παιδιά μας σαν τους καθρέφτες μας, όπου θα μπορούσαμε να διακρίνουμε το πρόσωπό μας, αλλά δυστυχώς το ακριβές αντίγραφο που θα περιμέναμε συχνά μόνο με καρικατούρα μοιάζει. Ίσως γιατί έχουν μαζέψει καταβολές από δω κι από κει, λες και δεν το ξέρει, ένα πενήντα τοις εκατό των γονιδίων τους προέρχεται από μια οικογένεια που της είναι απολύτως ξένη. Αλλά ίσως και γιατί το περιβάλλον που μεγαλώνουν είναι διαφορετικό. Όμως γι' αυτήν, όπως και να 'χει το πράγμα, σε σχέση με την ίδια, με τον εαυτό της δηλαδή, ένας σπασμένος καθρέφτης είναι τα παιδιά της, έτσι νιώθει μερικές φορές σαν κάτσει και το αναλύσει – ή μάλλον το ανάποδο, ένας σπασμένος καθρέφτης είναι η ίδια, δεν ξέρει ακριβώς τι απ' τα δυο, ή ίσως το ίδιο κάνει – όσα τα παιδιά τόσα και τα κομμάτια του καθρέφτη – άντε κι ένα κομματάκι ο Φαίδων στη γωνία, χωρίς αξιώσεις όμως αντανάκλασης εκεί – απ' όπου το πρόσωπό της, η αυτοεικόνα της αναδύεται διαστρεβλωμένη, κατακερματισμένη κι αλλοιωμένη αναμφισβήτητα, δεν είναι πια ολόκληρη, άρα δεν μπορεί να είναι η ίδια, αφού μπήκε σ' αυτό το μονόδρομο που λέγεται κάνω παιδιά. Όπου κι αν πάει, όπου κι αν σταθεί, ακόμη κι αν είναι στο σπίτι της, στο μπάνιο της, ένα κουβάρι με τα γόνατα αγκαλιασμένα στη λεκάνη της τουαλέτας, νιώθει πως κάποια κομμάτια της, κάποια μέλη του σώματός της, κάποια πλοκάμια της απουσιάζουν, ταξιδεύουν, λικνίζονται σε διαφορετικούς ρυθμούς και ζωές κι εμπειρίες, αυτή τη στιγμή και γενικότερα, το κορμί της έχει επεκταθεί στο χώρο κι ελπίζει και στο χρόνο – κάπου το διάβασε αυτό ή τ' άκουσε; – αλλά αυτή νιώθει ακρωτηριασμένη, νιώθει τον πόνο-φάντασμα που νιώθουν στα κομμένα μέλη οι ανάπηροι, και να μην μπορεί να κάνει τίποτα, να τα προστατέψει απ' τους κινδύνους που διατρέχουν μακριά της, έστω κι αν είναι μόνο στο σχολείο ή στην απέναντι πολυκατοικία. Αλλά κι όταν ακόμη τους έχει όλους κοντά της, νιώθει και πάλι μισητή, λειψή, αφού δεν μπορεί να ελέγξει τις σκέψεις τους και τις επιθυμίες τους και τα όνειρά τους για τη ζωή, κλειδώνονται στο δωμάτιό τους, κυρίως η μεγάλη, και δεν ξέρει σε τι νερά αρμενίζει, μια απειλή είναι όλ' αυτά γι' αυτήν, για την ηρεμία της – αλλά και για το δικό τους το μέλλον, δεν είναι; Και δυστυχώς η ίδια δεν θα μπορέσει ποτέ πια να ξαναγίνει ολόκληρη.

Μερικές φορές, λέει στον εαυτό της, ηρέμησε, κούλαρε, που λένε συνεχώς οι μικροί – άκου ρήμα! – όλα καλά θα πάνε, όλων των ανθρώπων τα παιδιά μεγαλώνουν και σε πιο αντίξοες συνθήκες, θα μεγαλώσουν και τα δικά της και θα είναι καλά και θα βρούνε το δρόμο τους. Αυτά λέει και κάπως ηρεμεί, μέχρι που να θυμηθεί το άλλο θέμα, να βάλει κι αυτή τη μεταβλητή στο μοντέλο, και να της το τινάξει όλο στον αέρα, όλα τα αποτελέσματα άσχετα, αυθαίρετα – πώς θα μπορέσουν τα παιδιά της να έχουν μια νορμάλ ζωή στον αντίκτυπο της ντροπής, της δικής της ντροπής! Πέρα απ' τα πρακτικά προβλήματα που θα προκύψουν δηλαδή!

Ελένη Γιαννακάκη, *Τα χερουβείμ της μοκέτας* (2006)